

Kolizní opatrovník

1. Všeobecné cíle a pracovní principy

Zákonem je úloha kolizního opatrovníka definována jako hájení zájmů dítěte v soudním řízení. Jak to zákonodárce zamýšlel, orientuje se kolizní opatrovník ve své činnosti na cíl, vnést od řízení samostatné zájmy dítěte a přispět k tomu, aby dítěti v rámci řízení připadlo určité postavení. Aby naplnil tuto svou úlohu, podporuje kolizní opatrovník dítě, přiměřeně jeho stupni vývoje a věku, ve formulování a vytváření svých subjektivních přání a představ a k jejich vyjádření, pokud je toho dítě z hlediska svého vývoje a věku schopno.

Kolizní opatrovník představuje přání a představy dítěte podrobně v rámci soudního řízení. Utváří průběh soudního řízení tak, aby byl v souladu se zájmy dítěte, prostřednictvím své účasti na jednáních, podáváním žádostí a využíváním jiných právních úkonů, podáváním doporučení a opravných prostředků a v neposlední řadě dbá na to, aby nebylo opomenuto právo dítěte být slyšeno a účastnit se tak řízení. Kromě toho informuje kolizní opatrovník dítě o postupu soudního řízení, o výsledcích jednání, vydaných rozhodnutích a snaží se v co nejvyšší míře poskytovat dítěti podporu a poradenství.

Aby mohl kolizní opatrovník kalifikovaně hájit zájmy dítě v soudním řízení, je nevyhnutelné, aby se neomezil pouze na subjektivní přání dítěte, ale zhodnotil je komplexně v kontextu celé situace.

K nejzákladnějším úlohám kolizního opatrovníka patří, utvořit si o dítěti bezprostřední a osobní dojem. Zpravidla je zapotřebí, aby mohl kolizní opatrovník hájit zájmy dítěte, důkladně poznat životní prostředí dítěte, setkat se s osobami, které o něj pečují a stýkají se s ním, setkat se s dalšími osobami, ke kterým má dítě vztah a vidět a zažít jej v interakci s nimi a to vždy, když to neodporuje zájmu dítěte.

Kolizní opatrovník dává pozor na to, aby nedocházelo k průtahům řízení, což zcela jistě zájmům dítěte odporuje a v tomto smyslu působí na účastníky řízení i soud samotný.

Kolizní opatrovníci jsou povinni vůči třetím osobám zachovávat mlčenlivost a ochranu osobních údajů. Dle § 383 odst. 1 č. 6 ZPO mají kolizní opatrovníci právo na odmítnutí podání svědeckví z profesních důvodů.

2. Cíle a úlohy

Řízení ve věci dětí nebo nezletilých, jejichž předmětem je pobyt, styk nebo vydání dítěte, stejně tak jako řízení ve věci ohrožení dítěte mají být vyřízena přednostně a zrychleně (§ 155 Abs.1 FamFG).

Nejvyšším cílem práce kolizního opatrovníka je i v těchto případech, vnímat dítě jako samostatnou osobu požívající základní práva a jeho vůli a pocity brát vážně a přihlížet k faktu, že děti vnímají čas jinak než dospělí. Vnější rámcové podmínky, v rámci nichž se odvíjí průběh zrychlených řízení, vyžadují pro práci kolizního opatrovníka změny.

3. Požadavky

Každý kolizní opatrovník musí umět zajistit, že se začne případu věnovat bezprostředně po obdržení žádosti/zakázky. V rámci wildeshausenského opatr. řízení musí do ústního termínu (během 1-2 týdny) realizovat první kontakt s dítětem/děťmi a pokud možno také rozhovory s rodiči. V rámci wildeshausenského opatr. řízení podává kolizní opatrovník své stanovisko ústně při ústním termínu (jednání). V ostatních případech, které nejsou projednávány přednostně, odevzdá kolizní opatrovník před ústním jednáním krátké písemné stanovisko (ne delší než 2 strany).

Kvůli zvýšeným nárokům na práci s dětmi různého věku, by měli práci kolizního opatrovníka vykonávat pracovníci s pedagogickým vzděláním nebo doplněným certifikovaným vzděláním nebo by tuto práci měli zastávat pracovníci s dlouholetými pracovními zkušenostmi z oblasti práce s dětmi. Zároveň je velmi důležité, aby práce kolizních opatrovníků byla provázena supervizí a poradenstvím příp. korekcí ze strany kolegů.

4. Náplň práce

Realizace kontaktu s dítětem, s dětmi. Vysvětlit dítěti přiměřeně jeho věku úlohu kolizního opatrovníka a průběh soudního řízení, zjistit postoj dítěte a jeho pohled na problém. Zde se příkládá mimořádná důležitost objasnění emocionální zátěže kladené na dítě.

Je důležité vypracovat možné cesty řešení z pohledu dítěte. Přitom by měla být upřednostněna dítětem volně/svobodně formulovaná přání - nikoliv jejich realizovatelnost. Současně musí být dětem ale také vysvětleno, že jejich přání mají velkou hodnotu, že konečné rozhodnutí je však v rukou osob jimž jsou svěřeny do péče příp. soudu.

Informování dítěte o dalším průběhu opatrovnického řízení příp. příprava dítěte na výsledky u soudu nebo soudem.

Dle rozsahu objednávky (objednávka soudu) vede kolizní opatrovník, v případě, že to uzná za potřebné či vhodné, dodatečné rozhovory s rodiči dítěte nebo dalšími osobami.

Výměna informací/komunikace se zúčastněným pracovníkem OSPOD

Příprava na výsledky. Výsledky práce s dítětem sdělí kolizní opatrovník ústně. Závěrečný rozhovor s dítětem po ukončení soudního řízení. Závěrečný rozhovor s dítětem po ukončení rozhovoru nebo péče v psychologické poradně. Pokud rodiče v rámci poradenské péče vypracují koncept řešení, je úlohou kolizního opatrovníka tento koncept dítěti představit a vysvětlit přiměřeně jeho věku a příp. sdělit poradně a tím tedy i rodičům doplňující podněty dítěte, aby tyto mohly být příp. v konceptu řešení ještě zohledněny.